

РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ

В умовах сьогодення перед сучасною школою постає багато завдань для ефективного сприяння розвитку та прояву дитиною особистісних якостей, моральної та творчої реалізації, тобто умов виховного простору необхідного для розвитку творчої особистості. Сучасні науковці та педагоги класифікують їх наступним чином: умови суб'єктивності, індивідуальності, самоактуалізації, вибору, успіху, творчості, довіри та підтримки [1; 2; 3]. Коротко охарактеризуємо кожна з них.

Умова самоактуалізації. У кожній дитині існує потреба актуалізації своїх інтелектуальних, комунікативних, художніх, фізичних, та інших здібностей. Дуже важливо пробудити та підтримати прагнення школяра до самореалізації, прояву та розвитку природних і набутих здібностей.

Умова індивідуальності. Створення умов для формування індивіда учня чи педагога, унікальності загальношкільного або класного колективу – одне із головних завдань розвитку шкільної громади.

Умова виховання суб'єкт-суб'єктних відносин. Суб'єктивність відносин, як стверджує педагогічна наука, є одним із головних компонентів і найважливішою умовою повноцінного розвитку дитини. Вони допомагають школяру стати реальним суб'єктом життєдіяльності класу чи школи, сприяють набуттю позитивного соціального досвіду, його збагачення.

Умова вільного вибору. Без такого вибору неможливий розвиток індивідуальності, самоактуалізації здібностей дитини. Мета ідеї полягає в тому, щоб учень існував, навчався і виховувався за умов постійного вибору, а це сприятиме креативно-творчому вдосконаленню особистості кожного суб'єкта.

Умова творчості та успіху. Індивідуальна та творча діяльність дозволяє виділяти та розвивати особливості учня або унікальність групи. Завдяки цьому дитина виявляє свої найсильніші сторони, здібності, а її досягнення у будь-якому виді діяльності сприяють формуванню позитивної Я-концепції, стимулюють дитину на подальше самовдосконалення та саморозвиток.

Умова довіри та підтримки. Це рішуча відмова від ідеології та практики соціоцентричного за спрямованістю і авторитарного за характером освітнього процесу, які характерні для насильницького формування особистості дитини. Виникає необхідність збагатити педагогічну діяльність гуманістичними особистісно-орієнтованими технологіями навчання та виховання. Віра в дитину, підтримка будь-яких її починань на шляху самоактуалізації, самовдосконалення та самореалізації мають прийти на зміну прискіпливості, заангажованості, надмірному контролю. Не зовнішній вплив, а внутрішня мотивація визначає успіх у вихованні та освіті молодшого школяра [1; 3].

Важливим чинником щодо створення виховної системи освітнього закладу є створення життєтворчого простору. Основним критерієм школи довіри та

життєтворчості є здатність і готовність загального освітнього закладу управляти процесом здобуття учнем життєвого досвіду, необхідного для розвитку життєвої компетентності, здійснення життєтворчості, досягнення життєвого успіху. І головним механізмом є виховання довірчих стосунків між учасниками навчально-виховного процесу. Значна роль в цьому належить саме створенню виховного простору. Під яким педагоги та науковці розуміють результат творчої діяльності школи (вчителів та учнів), спрямованої на створення спільного ціннісно-нормативного середовища школи; це простір можливостей, динамічна система взаємопов'язаних педагогічних подій, які становлять основу життєдіяльності школи, спрямованих на особистісний розвиток учня, розвиток його життєвої компетентності [3].

На думку В. Кириченка основними принципами організації виховного простору сучасного освітнього закладу є:

1. Максимально можлива свобода учня у виборі форми та міри власної участі у виховному просторі, виборі напрямку та теми залучення до нього.

2. Створення сприятливих можливостей щодо розвитку та здійснення життєтворчості учня, набуття та реалізації ним індивідуально-особистісних технологій життєтворчості.

3. Заохочення учня до визначення власних цілей та завдань, вироблення індивідуального плану участі у виховному просторі.

4. Врахування особистісних особливостей учня: його досвіду, рівня знань, здібностей, стилю життя, актуального стану його життєвої компетентності.

5. Орієнтація на самостійну активну участь учня у виховному просторі.

6. Визнання права учня на власну оцінку своєї і чужої діяльності (власних вчинків, форм роботи, вчинків вчителя тощо).

7. Обов'язковий самоаналіз та самооцінку учнем власних результатів участі у виховному просторі.

8. Дієва взаємооцінка всіх суб'єктів виховного простору [4].

Науковець С. Авдєєва у своїх дослідженнях доходить висновку, що систематична педагогічна взаємодія педагога та школяра є ключовою умовою проектування розвивального сучасного виховного простору, причому сама можливість перетворення педагогічної дії у педагогічну взаємодію, передусім, залежить від позиції педагога [1].

Таким чином, якщо педагог, відповідно до положень гуманізації освіти, розглядає особистість молодшого школяра як суб'єкта свого власного розвитку, спроможного здійснити самостійний відповідальний вибір, то педагогічна взаємодія у виховному просторі буде носити розвивальний характер, за якої дитина на основі співвіднесення себе як особистості, своїх особливостей з реаліями виховного простору – здійснює акт вільного вибору змісту і способу дій, вчинків, поведінки. А це і є основним завданням сучасного закладу освіти.

Список використаної літератури

1. Авдєєва С. В. Виховна система школи творчого зростання особистості /С.В.Авдєєва //Виховна робота в школі. – 2012.– №8. – С.20 – 34.

2. Ліченко Г. Програма розвитку виховної системи 2013 – 2018 рр. /Г.Ліченко // Завуч. – 2013.– №21. – 18 – 21 с.
3. Першакова С. М. Виховна система «Я громадянин України та світу» / С. М. Першакова // Позакласний час. – 2013. – №15-16. – С.29 – 35.
4. Кириченко В. Виховна система навчального закладу: управлінські аспекти. / В. Кириченко // Практика управління закладом освіти. – 2009. – №11. – С.9-19.

БЛОХІНА В.Ю.

Університет імені Альфреда Нобеля (м. Дніпро), Україна

ПІДГОТОВКА ПСИХОЛОГІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Проблема підготовки психологів до професійної діяльності має розглядатись відповідно функцій, які майбутні фахівці будуть виконувати у професії. Для цього слід звернути увагу на професійні уміння психолога, найбільш змістове узагальнення яких подано у праці М. Марценюк:

– дослідницькі вміння – вміння виокремлювати психологічну проблему; організовувати та проводити психологічне дослідження; обробляти, аналізувати та узагальнювати отримані результати;

– комунікативні вміння – вміння спілкуватися та взаємодіяти з іншими людьми; встановлювати та підтримувати контакти з оточуючими; вміння співпереживати, керувати власним емоційним станом і процесом спілкування; вміння аргументувати та переконувати;

– дидактичні вміння – вміння продуктивно навчати, забезпечувати розвиток і корекцію діяльності особистості та колективу; здійснювати вибір і реалізацію ефективних моделей, алгоритму і технології діяльності, організовувати соціально-психологічну роботу;

– діагностичні вміння – вміння методично правильно проводити анкетування, тестування, заходи психологічної корекції та інших впливів на людину; використовувати психологічний інструментарій, адекватний задачам та особливостям праці персоналу;

– проєктувальні та корекційні вміння – володіння конкретними методами та методиками психологічної корекції; вміння чітко визначати мету, коло завдань корекційної роботи, вибирати її стратегію та тактику; розробляти та реалізовувати корекційні програми; формувати позитивну «Я-концепцію» у клієнта, самоаналіз і адаптацію до нових реальних умов; здійснювати первинну профілактику алкоголізму, наркоманії та інших шкідливих звичок людини; проводити психологічну експертизу та реабілітацію людини; консультувати керівників і працівників установ з питань використання психології з метою ефективної організації виробничої діяльності [3].

О. Бондаренко проблему професійної підготовки психологів пов'язує із особистісним аспектом і визначає такі кроки її реалізації у межах вишу: побудову теоретичної моделі спеціаліста, яка передбачає розробку стандартів (норм і нормативів), вимог до особистості та діяльності практичного психолога; профорієнтація та первинний відбір професійно придатних кандидатів; розробку

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>